

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Waterveiligheid en Waterketen	Datum bespreking: Woensdag, 22 april 2020 Plaats: Digitaal Opgesteld door: P.J. Emck, Vi.a.Vi Office Management															
<u>Aanwezigen</u> • Dhr. H. Van Dijk (voorzitter) • Mw. J.C. Boomsma (PvdD) • Dhr. A.M. Faasse (Water Natuurlijk) • Mw. L. Willemse (A&B) • Dhr. J.B. Knapp (VVD) • Dhr. A.J.J. Blijleven (A&B) • Dhr. R. Stuurman (AWP) • Dhr. J.H. Klok (CU-SGP) • Dhr. J.W.C. de Mooij (CDA) • Mw. D.J.M. Corbey (PvdA) • Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) • Dhr. M.J.H. Mooren (A&B) • Dhr. B.F. Revet (50PLUS) • Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) • Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) • Dhr R.A.M. van der Sande (dijkgraaf) • Mw. A. Heus (secretaris) <u>Afwezigen</u> <u>Overige aanwezigen</u> mw. M. van der Dussen, dhr. B. van Ooijen	Verslag zenden aan: VV															
<table><tr><th colspan="2">VERSLAG</th><th>ACTIE</th></tr><tr><td>1.</td><td>Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering met een woord van welkom. Mevrouw Van der Dussen is aanwezig als technisch begeleider van deze videovergadering.</td><td></td></tr><tr><td>2.</td><td>Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.</td><td></td></tr><tr><td>3.</td><td>Notulen van de commissievergadering W&W d.d. 11 maart 2020/Toezeggingenlijst <u>Tekstueel en naar aanleiding van:</u> De heer <u>Revet</u> blz. 2; opmerking over nieuwbouw: de boodschap was snel van start te gaan met de aanbesteding, zodat dit traject en het nadenken over plannen en oplossingen gelijktijdig kunnen verlopen. De notulen worden naar aanleiding van deze opmerking gewijzigd vastgesteld. <u>Toezeggingenlijst</u> Geen opmerkingen.</td><td></td></tr><tr><td>4.</td><td>MEDEDELINGEN Er zijn geen mededelingen.</td><td></td></tr></table>		VERSLAG		ACTIE	1.	Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering met een woord van welkom. Mevrouw Van der Dussen is aanwezig als technisch begeleider van deze videovergadering.		2.	Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.		3.	Notulen van de commissievergadering W&W d.d. 11 maart 2020/Toezeggingenlijst <u>Tekstueel en naar aanleiding van:</u> De heer <u>Revet</u> blz. 2; opmerking over nieuwbouw: de boodschap was snel van start te gaan met de aanbesteding, zodat dit traject en het nadenken over plannen en oplossingen gelijktijdig kunnen verlopen. De notulen worden naar aanleiding van deze opmerking gewijzigd vastgesteld. <u>Toezeggingenlijst</u> Geen opmerkingen.		4.	MEDEDELINGEN Er zijn geen mededelingen.	
VERSLAG		ACTIE														
1.	Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering met een woord van welkom. Mevrouw Van der Dussen is aanwezig als technisch begeleider van deze videovergadering.															
2.	Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.															
3.	Notulen van de commissievergadering W&W d.d. 11 maart 2020/Toezeggingenlijst <u>Tekstueel en naar aanleiding van:</u> De heer <u>Revet</u> blz. 2; opmerking over nieuwbouw: de boodschap was snel van start te gaan met de aanbesteding, zodat dit traject en het nadenken over plannen en oplossingen gelijktijdig kunnen verlopen. De notulen worden naar aanleiding van deze opmerking gewijzigd vastgesteld. <u>Toezeggingenlijst</u> Geen opmerkingen.															
4.	MEDEDELINGEN Er zijn geen mededelingen.															

	VERSLAG	ACTIE
5.	VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.a.	Programmajaarrekening 2019 De heer <u>Revet</u> is tevreden over de kwaliteit van de jaarrekening. Hij vraagt zo helder mogelijk taalgebruik te hanteren. Mevrouw <u>Boomsma</u> spreekt haar waardering uit voor de inspanningen om de achterstanden op het gebied van de waterketen in te halen. Zij ziet gestaag vooruitgang. Zij mist in de jaarrekening aandacht voor de tien bestuurlijke highlights. In de besluitvorming staat vermeld dat het de highlights van de coalitie zijn, maar zij zijn bij amendement in de VV unaniem vastgesteld. Het is goed dat medewerkers zijn getraind in aandacht voor duurzaamheid in de projecten. Energiebesparing wordt met daarbij met name genoemd, maar circulaire economie valt ook onder duurzaamheid. Zij is daarom benieuwd naar het verhaal achter 1.1.5.3: kostenfiguren met betrekking tot hergebruik afvalwater. De heer <u>Klok</u> zegt dat het zorgelijk is dat aan de kant van de zuivering de progressie niet goed zichtbaar is. De heer <u>Knapp</u> deelt mee dat zijn fractie instemt met de rapportage. Met name in de waterveiligheid staan bijna alle scores op groen. Waar de realisatie van de investeringen is achterbleven, wordt goed gewerkt aan een inhaalslag. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Boomsma over correctief en risicogestuurd onderhoud. Hij roept op om in het programma Waterketen de blik op de toekomst te richten. Hij waardeert dat de eerste stap is gezet in reactie op het verzoek om meer generieke beschrijvingen op te nemen over wat goed en minder goed gaat. Mevrouw <u>Willemse</u> ziet dat het ziekteverzuim met 0,6% is gedaald naar 3,6%. Dat is een prestatie. De heer <u>Kastelein</u> is het ermee eens dat er stappen voorwaarts in de rapportage worden gezet. Er is veel inzet gepleegd op het verlagen van het ziekteverzuim. Hij is het ermee eens dat meer aandacht aan de highlights moet worden besteed, maar deze rapportage heeft betrekking op 2019. Hij hoopt hier wel aandacht aan te besteden in de rapportage over 2020, in de P&C-documenten en bij het benoemen van de indicatoren. Voor de zuiveringen is een investeringsprogramma opgesteld. Die investeringen zullen ertoe leiden dat de normen ruimer worden gehaald. Mevrouw Fierens licht toe dat achterstanden in de investeringen in de waterketen deels zijn ontstaan door een latere start van het IPM-team en een te optimistische planning. De afgelopen maanden is hard gewerkt aan het inlopen van die achterstand en zijn veel voorbereidings- en uitvoeringskredieten voorgelegd. Er is nu sprake van een continu proces in het opknappen van zuiveringen, ook in kleinere investeringen, om de basis op orde te brengen. Al die kleine investeringen dragen bij aan verbetering van het effluent. De overgang van correctief naar preventief kan niet van de ene op de andere dag plaatsvinden. Zij zal de komende maanden op dit onderwerp terugkomen. Er wordt gewerkt met service level agreements (SLA), en dat betekent dat een en ander eerst op orde dient te zijn voordat de keus tussen correctief of preventief kan worden gemaakt. Mevrouw <u>Boomsma</u> vraagt in te gaan op haar vraag over het schema op p. 30, overzicht exploitatie en investeringen per tactisch doel, waar staat dat 100% van de investeringen wordt benut voor het verwerken van afvalwater en niet voor hergebruik. Kan worden toegelicht of er een andere beoogde verdeling is? De heer <u>Knapp</u> zegt dat het lastig is om zicht te krijgen op de ontwikkeling van correctief naar	

VERSLAG	ACTIE
preventief. Er zijn veel incidentele aanvragen langsgekomen die daar toch verband mee hielden. Dat dat niet in het kader van deze rapportage past is begrijpelijk, maar hij roept de portefeuillehouder nogmaals op om de VV op korte termijn het bijpassende kader aan te bieden. Mevrouw <u>Fierens</u> heeft eerder de toezegging gedaan om de werking van de LTAP in de commissie te bespreken om meer zicht te krijgen op de herkomst van de kredietaanvragen en de werking van dat instrument. Dat is voorbereid, maar lijkt minder geschikt om in een videovergadering te behandelen. Zij hoort het graag als men daar anders over denkt. Het verhaal correctief-preventief en de SLA's kunnen daar goed aan worden gekoppeld. De heer <u>Van Ooijen</u> licht toe dat het overgrote deel van het werk bestaat uit het op orde brengen van de assets, en dat valt onder het tactische doel 'verwerken van afvalwater'. Alles wat valt onder circulariteit, energie en duurzaamheid valt onder <i>hergebruik</i> afvalwater – daar wordt wel veel tijd aan besteed, maar nagenoeg nog geen middelen. In 2018 is de zonneweide in Katwijk gebouwd, maar in 2019 is fysiek geen actie ondernomen op het gebied van terugwinnen van grondstoffen of energiegebruik. De <u>voorzitter</u> stelt vast dat de commissie adviseert de rapportage als hamerstuk voor de VV te agenderen.	
5.b. Voorjaarsburap 2020 De heer <u>Kastelein</u> licht toe dat het feit dat de investeringen 'op rood' stonden, het college ertoe heeft gebracht om op 19 februari een notitie aan de VV te zenden met een verklaring van de oorzaken en een omschrijving van wat het college daaraan wil doen. De heer <u>Faasse</u> leest op p. 3 dat de hogere kosten voor elektriciteit voornamelijk worden veroorzaakt door de belasting. Die kosten vormen wat hem betreft voldoende stimulans om eigen energie op te wekken. Op p. 4 is sprake van vertraging door gesprekken met de gemeente over het kappen van monumentale bomen. Wat is de achtergrond van die opmerking? De heer <u>Revet</u> sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Faasse en spreekt de hoop uit dat in toekomst de voorbereidingen in de waterketen, waaronder vergunningen efficiënter en sneller gaat. Mevrouw <u>Corbey</u> sluit zich aan bij het verzoek om de omslag van correctief naar preventief beter in beeld te brengen. Zij stelt voor daar ook een kleurencode voor in te stellen. Hetzelfde geldt voor energie. Uit de stukken blijkt dat er in 2019 veel is voorbereid maar weinig concreet is gebeurd. Ook hier ontbreekt het overzicht: wat moet er nog gebeuren, wat is de energie-efficiëntie en hoe staat het met de grondstoffenterugwinning en de circulariteit? Mevrouw <u>Stoop</u> begrijpt dat het in deze tijd ongelofelijk lastig is om bij te sturen, wat op zich het doel van de bestuursrapportage is. Heeft het college een visie ontwikkeld op de omgang met de huidige crisis? De dijkinspectie zou inmiddels moeten zijn afgerond, maar door de droogte ontstaan nieuwe risico's. Moet die inspectie niet worden verlengd? Mevrouw <u>Boomsma</u> zou graag informatie ontvangen over de gevolgen van de coronacrisis. Zij verwacht dat die invloed heeft op de productie. Als dat niet het geval is, moet de druk op de veelal van huis werkende medewerkers erg hoog zijn. De heer Kastelein meldde eerder dat wordt nagedacht over rapporteren over de highlights in P&C-producten. Zij ziet dat dan graag in de bestuursrapportage terug om op die thema's bij te kunnen sturen. Zij leest dat het door het verwerven van de benodigde vergunningen, langer zal duren voor de installatie in Leiden-Noord voor het zuiveren van medicijnresten in bedrijf komt. Waarom is dit	

traject niet goed gepland? Zij sluit zich aan bij de opmerking over de monumentale bomen en vraagt om te zien naar alternatieven in plaats van het voeren van een voortslepende discussie over het kappen daarvan. Waarom wordt er geen dividend uitgekeerd? De heer <u>Stuurman</u> is nog steeds zoekend naar de koppeling tussen omschrijvingen en symbolen. Mevrouw Fierens sprak net over 'het inlopen van die achterstand'; toch is de kleurcode oranje. De waterveiligheid staat op groen, terwijl zijn fractie in de investeringen twijfel ziet en er op dit onderdeel de komende periode grote risico's aanwezig zijn. Hij pleit ervoor om bij geconstateerde risico's tevens de plannen te omschrijven om die in control te houden. Ook hij vraagt meer aandacht voor de coronacrisis. Hij verwacht dat de impact op het werk groot is en nog zal toenemen. De opmerkingen over het kappen van bomen horen niet in deze paragraaf thuis. De RES is ook vertraagd door corona. De heer <u>Kastelein</u> herinnert aan de afspraak dat ieder jaar twee keer een korte en een keer een uitgebreide burap worden gepresenteerd. Een ruime paragraaf over de risico's staat gepland voor de volgende burap. Er wordt aandacht besteed aan medewerkers die thuis werken. Op p. 4 is kort aangegeven wat er nu als gevolg van corona binnen de organisatie aan de orde is. De stand van zaken wordt voortdurend bijgehouden en als er nieuwe informatie is, zal die worden gedeeld. De belasting op energie is inderdaad verhoogd. Inzetten op zelf winnen van energie verlaagt die kosten, maar energiebesparing draagt daar ook aan bij. Beide zaken hebben de aandacht. Het is niet de bedoeling om monumentale bomen te kappen. De kwaliteit van de kaden van de Kolksluis in Spaarndam is echter zo slecht dat het de vraag is of het die kunnen worden aangepakt zonder de bomen te kappen. Binnenkort zal een voorstel ter zake worden voorgelegd. Er komt een effectmonitor van de staande programma's; de organisatie is nu doende na te gaan hoe de highlights in beeld kunnen worden gebracht en welke indicatoren daarvoor geschikt zijn. Dat is een uitdaging voor de komende maanden. De ECB heeft alle banken in Nederland opgeroepen tot oktober geen dividend uit te keren, en dat geldt ook voor waterschappen. De kleur van een programma vloeit niet voort uit de optelsom van de opmerkingen. Er wordt meegewogen hoe zwaar en omvangrijk gesignaleerde problemen zijn ten opzichte van het geheel en ook of wordt verwacht dat zij snel oplosbaar zijn. De discussie hierover is al eerder gevoerd. De investeringen op waterkwaliteit lopen inderdaad iets achter, maar toch wordt het geheel als groen gewaardeerd. De heer <u>Van der Sande</u> deelt mee dat als gevolg van de coronacrisis de gesprekken met de monumentencommissie over de bomen op dit moment geen voortgang kunnen vinden. Daarom staat de opmerking daarover onder deze kop. Een groot deel van de voorbereidingen voor de dit jaar uit te voeren dijkversterkingen is klaar, waardoor de verwachting is dat de 20 kilometer wordt gehaald. Als een deel van de 'keukentafel-gesprekken' niet kan worden gevoerd, bestaat het risico dat volgend jaar een vertraging optreedt. Voor die gesprekken wordt naar alternatieve werkwijzen gezocht. De reguliere inspectie van de dijken is afgerond. Droogte-inspectie komt pas in beeld als de droogte langer aanhoudt. Mevrouw <u>Fierens</u> herhaalt nog eens dat Rijnland tien jaar nodig heeft voor het op orde brengen van de waterketen. Een en ander is op gang gebracht, met name in de kleine renovaties, maar er moet nog veel gebeuren. Een aantal grote projecten is in voorbereiding. De afspraak is dat de burap bondig is. Nieuwe categorieën invoeren staat daar haaks op. Zij laat het aan de heer Kastelein om daarin een afweging te maken. Sturing door de VV aan de hand van indicatoren is het belangrijkste, en daar wordt aan gewerkt. Zij wijst erop dat nagenoeg iedere renovatie van een zuivering tot energiebesparing leidt: daar zit op dit moment de efficiency-verbetering. Het verwijderen van medicijnresten is innovatief, en Rijnland is de eerste die die stap zet. Voortschrijdend inzicht heeft ertoe geleid dat de zuivering op een andere plek in die locatie wordt	
---	--

	uitgevoerd en daarvoor is een andere vergunning nodig. Het schap bespreekt met het LUMC dat de aansluiting van het ziekenhuis op het gemeentelijk riool wordt omgezet in een aansluiting op Leiden-Noord. Verder is er sprake van een kleine coronavertraging. Zij hoopt dat snel op te lossen. De RES-sen zijn niet echt vertraagd. Nagenoeg alle voorbereidingen waren afgerond toen de extra tijd beschikbaar werd gesteld. De extra tijd willen de diverse stuurgroepen van de RES-sen gebruiken voor participatie met de inwoners. De heer <u>Stuurman</u> vraagt hoe het externe overleg over de RES wordt georganiseerd. Een bijeenkomst over dit onderwerp is bijvoorbeeld afgelast. Hij las in een nieuwsbrief dat in mei alle raden en besturen moeten hebben besloten, maar Rijnland kan die planning niet halen. Mevrouw <u>Fierens</u> wil het antwoord op deze vragen koppelen aan de behandeling van agendapunt 5.e. De <u>voorzitter</u> stelt vast dat de commissie adviseert de rapportage als hamerstuk voor de VV te agenderen.	
5.c.	Keur en uitvoeringsregels 2020 Mevrouw <u>Stoop</u> deelt mee dat haar fractie instemt met het voorstel. Zij vraagt of aquathermie deels onder de vrijstellingen valt. Zo ja, dan moet dat worden benoemd. Is in beeld in hoeverre de belasting van de organisatie voor het afhandelen van vergunningaanvragen is verlaagd? Zijn er misstanden geconstateerd naar aanleiding van de koerswijziging? De heer <u>Stuurman</u> vraagt de foutieve datum van vaststelling, op p. 1, te corrigeren. Hij leest in artikel 2.3.1, over de onderhoudsplicht, dat in geval van twijfel de bal bij de perceel-eigenaar ligt. Is het niet onhandig dat het behartigen van het belang van het watersysteem aan de perceeleigenaar wordt overgelaten? De heer <u>Faasse</u> verzoekt het voorstel in te trekken. Het is niet duidelijk waar de waterschapsverordening in beeld komt in verhouding tot deze keur. In Regel 22 van de besluitnota Keur staat: <i>"Deze versoepeling is doorgevoerd omdat de huidige regelgeving niet handhaafbaar is (grootweg gaat het om ongeveer 1.500 vergunningplichtige handelingen op jaarbasis; maar deze vergunningen worden nu niet of nauwelijks aangevraagd en/of verleend). Omdat de risico's voor de waterkering het grootst zijn wanneer het voertuig wordt opgesteld ten behoeve van het uitvoeren van werkzaamheden, blijft dat wél vergunningplichtig."</i> Handhaving berust op een keus. Hij is het niet eens met het argument 'we schaffen het maar af, want we doen er toch niets aan'. Er is sprake van een toenemend watertekort, met droogte als gevolg. Is deze notie voldoende doorgevoerd in deze keur? Op pagina 6 staat <i>"Door de wijziging is nu enkel nog het debiet bepalend of een onttrekking wel of niet vergunningplichtig is. Hiervoor is gekozen omdat het relatief beperkte onttrekkingen betreft, ..."</i> Dat lijkt hem te kort door de bocht. Wie controleert wat, en hoe? Hij treft ook geen aandacht voor de belangen vanuit de droogteproblematiek. In de keur zelf staan zoveel doorstrepingen dat de tekst slecht te volgen is. Ook cijfers worden weggelaten, waardoor het stuk incompleet is. Mevrouw <u>Corbey</u> is het met de vorige spreker eens dat de keur het sluitstuk zou moeten zijn van een gevoerde discussie over onderwerpen als droogte, adaptatie en klimaatverandering. Er moet ook rekening worden gehouden met relevante wetgeving. Zij weet niet of het voorstel teruggetrokken moet worden, maar denkt wel dat het nuttig is om voor de VV een uitgebreide toelichting toe te voegen. Zijn er veel minder vergunningen afgegeven? Leidt de nieuwe werkwijze tot minder bezwaren? Wat zijn de gevolgen voor de bedrijven die een vergunning aanvragen? Zijn er negatieve gevolgen zichtbaar voor de bescherming van de natuur, biodiversiteit en andere zaken? Bij de invoering van een nieuwe keur wil zij beschikken over een evaluatie van de oude keur, waarin aandacht wordt besteed aan wat daarmee is bereikt, wordt ingegaan op de vragen of de ingeslagen	

weg de juiste is en of toevoegingen aangewezen zijn. Zij wil die evaluatie graag eerst ontvangen voordat de VV over dit voorstel besluit. De heer <u>Knapp</u> mist ook de resultaten van de nieuwe werkwijze en de koppeling aan de inhoudelijke discussies binnen het schap. Hij is eerder met een voorstel gekomen waarin werd geconstateerd dat er een discrepantie is tussen waar vanuit een technische grondhouding over wordt meegedacht en de bestuurlijke afwegingen. Hij is benieuwd hoe het voorstel zich verhoudt tot de nieuwe Omgevingswet. Hij sluit zich aan bij de eerdere opmerkingen. Mevrouw <u>Boomsma</u> steunt het betoog van de heer Faasse. De heer <u>De Mooij</u> steunt de betogen van de heer Faasse en mevrouw Corbey. Intrekken van het voorstel is hem te gortig, maar verduidelijking is nodig. De heer <u>Van der Sande</u> hoort vragen of dit besluit verstandig is en een verzoek om een evaluatie. Eind 2019 is het voorstel als het ware ter inzage gelegd. Wat nu voorligt, is op grond van de reacties aangepast. Drie inspraakreacties hebben geleid tot een wijziging van het initiële voorstel. Het is een juridisch document, en daarom blijft het wat moeilijk leesbaar. De tekst met doorstrepingen is aangeboden om de wijzigingen zichtbaar te maken. In de besluitnota is gepoogd om per regel te beschrijven welke wijzigingen zijn overwogen en waarom die wel of niet zijn doorgevoerd. Hij realiseert zich dat voorkennis nodig is om het voorstel te kunnen beoordelen. Het was beter geweest om een verwijzing naar de eerder gehouden evaluatie van de geliberaliseerde keur op te nemen. De uitkomst daarvan is dat die leidde tot een vergemakkelijking van het werken met de regels – omdat niet overal meer een vergunning voor hoeft te worden aangevraagd – terwijl tegelijkertijd de waterstaatkundige en andere belangen worden geborgd. Hij doet de toezegging om de link naar de evaluatie toe te zenden. Op grond van die positieve evaluatie wordt nu voorgesteld de keur vast te stellen, met als grondprincipe 'ja, tenzij'. Initiatiefnemers weten dan waar ze zich aan moeten houden. Op de vraag over vrijstelling van aquathermie komt hij later terug. Hij denkt dat er geen misverstanden zijn ontstaan door de koerswijziging. Bij het aangaan van samenwerking met anderen is altijd het voorbehoud gemaakt dat de VV de wijziging van de keur nog moest vaststellen. In de twee jaar na de liberalisatie van de bezwaarprocedure hebben een aantal procedures gespeeld die het gevolg waren van de wijziging. Op pagina 1 moet inderdaad de datum van vaststelling door de VV worden ingevuld. Dat bij twijfel de onderhoudsplicht bij de eigenaar wordt gelegd, is een lijn die Rijnland eeuwenlang heeft gehanteerd: als een grijs gebied resteert, valt dat onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar. Het groot onderhoud ligt bij Rijnland, het dagelijks onderhoud bij de perceeleigenaar. Deze keur blijft noodzakelijk, ook als de situatie als gevolg van de Omgevingswet vereenvoudigt. Over versoepeling in verband met de handhaafbaarheid wordt gesproken in relatie tot zware voertuigen op de dijk. Dit kan in die zin worden geliberaliseerd dat in de algemene onderhoudsplicht altijd al de zorg voor de dijk en de materialen is opgenomen. De zorg voor het klimaat is permanent, maar dat doet aan de regels niets af. Als natuurlijke omstandigheden veranderen, moeten alle eigenaars van kades, waaronder het schap, nog beter opletten en nog beter onderhoud plegen. Ook dan zijn de regels nodig, om te bepalen wie waarvoor aan de lat staat. Op de vraag over het debiet komt hij later terug. Mevrouw <u>Stoop</u> vroeg of er <i>misstanden</i> waren: zijn er mensen die op een verkeerde manier gebruikmaken van situaties die niet meer vergunningplichtig zijn? Mogelijk is dat onbekend omdat er überhaupt weinig wordt gecontroleerd. Mevrouw <u>Corbey</u> sprak laatst iemand die bij Katwijk een haventje wil aanleggen. Die persoon is ingenomen met het principe 'ja, mits', maar er zijn ongetwijfeld ook personen die daar bezwaar tegen hebben. Zij stelt het verstrekken van de link op prijs, maar wil scherper krijgen wat de dilemma's zijn die zich kunnen voordoen. Zij wil deze gelegenheid aangrijpen om die discussie te voeren, ook over adaptatie aan klimaatverandering en over aquathermie en Omgevingswet. Dat moet in een helder	
--	--

	kader komen, met een betere toelichting. Zij vraagt om die toelichting op te stellen; de VV kan dan bepalen of die afdoende is. Vergunningen en de handhaving vallen deels onder de portefeuille van de commissie BOD, dus is zij van mening dat die commissie dit onderwerp grondig moet kunnen bespreken. De heer <u>Faasse</u> begrijpt dat er een zorgplicht is die bepaalde verantwoordelijkheden met zich meebrengt. De liberaal Ronald Reagan zei ooit al 'vertrouw, maar controleer': als niet wordt gecontroleerd of aan de zorgplicht wordt voldaan, is er toch een probleem. Hij is van mening dat in de regelgeving rekening moet worden gehouden met wijzigende natuurlijke omstandigheden. Volgend jaar moet er een nieuwe waterschapsverordening komen: kan daarop worden gewacht? De <u>voorzitter</u> leest in de chat dat de heer Knapp het betoog van mevrouw Corbey ondersteunt. De heer <u>Van der Sande</u> zegt dat er veel wordt gecontroleerd, ook op misstanden: voert men de zorgplicht die men heeft goed uit? Er wordt geschouwd vanaf het water en vanaf het land en soms wordt een aandachtsgebied aangewezen. Dat resulteert dan in een hoger aantal aanschrijvingen en sommige daarvan leiden tot een zitting van de commissie bezwaar en beroep. De meeste ingelanden geven gehoor aan de aanschrijving, mede doordat uitgebreid wordt gecommuniceerd over wat er van hen wordt verwacht. Er wordt meer en meer risicogericht geschouwd: waar zitten de betrouwbare klanten en waar zitten de 'boefjes'. Mensen in de buitendienst melden het als zij een misstand waarnemen en particulieren kunnen ook een melding doen. Hij is tevreden over het systeem. Het ten principale ter discussie stellen van de vereenvoudigde keur zou contrair zijn aan de beweging in de Omgevingswet. Hij is daar geen voorstander van. Hij verzoekt eerst kennis te nemen van de evaluatie. Als die niet overtuigend is, kan de discussie in de VV verder worden gevoerd. Wat betreft het voorbeeld van de haven: iemand heeft toestemming nodig om water te dempen of toe te voegen. Er kan bezwaar tegen het voornemen worden aangetekend. In de Omgevingswet wordt het zwaartepunt van de verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer neergelegd, wat betekent dat van hen wordt verlangd dat zij commitment in de omgeving organiseren. Hij denkt dat wachten op de nieuwe waterschapsverordening niet verstandig is. Hij komt daarop terug in de nota van toelichting. Hij is van mening dat deze regels ook nodig zijn bij veranderende natuurlijke omstandigheden. De opgave verandert, maar de zorgplicht voor particulieren, bedrijven en instellingen blijft in stand. Hoe zouden deze veranderingen een plek moeten krijgen in een keur? De <u>voorzitter</u> concludeert dat de commissie adviseert het voorstel te agenderen als besprekingsstuk voor de VV. Het college heeft toegezegd een nota van toelichting te verzorgen waarin in ieder geval worden opgenomen de link naar de gehouden evaluatie, de samenhang met de commissie bezwaarschriften, aquathermie en debietbepaling. De heer <u>Faasse</u> heeft opgemerkt dat her en der maatvoeringen zijn doorgestreept. Dat zou betekenen dat die niet worden overgenomen. Zijn vraag is of de regelgeving adequaat genoeg is in het licht van de huidige klimaatomstandigheden. De <u>voorzitter</u> verzoekt de portefeuillehouder om na te gaan of hij aan de tweede opmerking aandacht kan besteden in de nota van toelichting en of de eerste constatering onwenselijke gevolgen heeft. De heer <u>Van der Sande</u> zal het eerste nagaan. Hij verzoekt buiten de vergadering aan te geven welke maatvoeringen precies wegvallen. Dat werkt sneller.	Nota van toelichting
5.d	Uitvoeringskrediet renovatie zuiveringskring Nieuwveen Mevrouw <u>Willemsse</u> voegt aan de schriftelijk gestelde vraag over punt 2 toe dat voor haar fractie de aansluiting met Liander een voorwaarde is voor toekenning van het budget. De heer <u>De Mooij</u> heeft een vraag over het wachten op de uitkomst en de vertraging van de SDI-	

subsidie. Als Liander meldt dat het niet mogelijk is, is er dan een plan B? Rijnland wil zo energiezuinig bouwen. Als er geen netaansluiting is, hoe wordt dat dan gecompenseerd? Mevrouw <u>Stoop</u> deelt mee dat haar fractie akkoord gaat met toekenning van het krediet. Zij geeft een compliment voor de inzet op het toepassen van duurzame energie en biodiversiteit. De heer <u>Stuurman</u> deelt mee dat zijn fractie akkoord gaat met toekenning van het krediet. In antwoord op zijn vraag over duurzaam aanbesteden meldt het college dat het dat kan meenemen. Is het college dat nu wel of niet van plan? Hij heeft een procesvraag gesteld over centralisatie. Het college reageert met 'we hebben haast', maar de intentie van zijn vraag was wat er wordt gedaan als het besluit anders luidt dan waarvan is uitgegaan. Graag een reactie. Hij heeft een vraag gesteld over de kapvergunning. Dat de opbrengst opweegt tegen de kap komt in deze businesscase goed uit, maar daar denkt niet iedereen zo over. Daar ligt een risico en dat wil hij graag benoemd zien. Hier zou uitsluitel over moeten worden verkregen voordat € 250.000 wordt uitgegeven aan onderzoeken. Mevrouw <u>Boomsma</u> heeft een advies met betrekking tot het duurzaam aanbesteden, specifiek over de keus tussen biologische of chemische fosfaatverwijdering. Er wordt gesteld dat het verschil in kosten € 700.000 is en dat daarom voor chemisch is gekozen. De MKI, milieu kosten indicator, drukt de kosten van een project in euro's uit over de hele levensduur en op die manier kunnen de kosten van chemisch en biologisch verwijderen concreter worden vergeleken. De MKI kan ook worden meegenomen als aanbestedingscriterium en zij stelt voor dat te doen. Zij vraagt om een reactie van de portefeuillehouder. De heer <u>Klok</u> stelt het op prijs dat is nagedacht over hergebruik van delen van de installatie. Hij sluit zich aan bij het betoog van de vorige spreker over de fosfaatverwijdering. Een puur commerciële afweging past bij een bedrijf, maar Rijnland is dat niet. Kan deze keus worden heroverwogen, met meer aandacht voor het duurzame karakter? De heer <u>Knapp</u> sluit zich aan bij de betogen van mevrouw Willemse en de heer De Mooij. Het betreft een behoorlijk voorbereidingskrediet en hij gaat ervan uit dat de goedkoopste punten vooraan in het proces worden uitgezocht. Mevrouw <u>Corbey</u> zou meer context op het gebied van LTAP en de plek in het geheel van renovaties op prijs hebben gesteld. De terugverdiëntijd van het kappen van bomen van meer dan twintig jaar is ongelofelijk lang, ook als rekening wordt gehouden met het feit dat dat voor bedrijven langer duurt dan voor particulieren. Zij pleit om te zoeken naar laaghangend fruit elders, bijvoorbeeld op daken, in plaats van de biodiversiteit verder aan te tasten. De heer <u>Revet</u> sluit zich aan bij de vorige sprekers. De heer <u>Faasse</u> is het met de vorige sprekers eens wat betreft hun opmerkingen over een voorbereidingskrediet van € 250.000 voor een zonneweide. Dat is veel te duur, en dat kan ook goedkoper. Als het project in exploitatie wordt gegeven aan de gebiedscoöperatie in Nieuwkoop, kan de buurt daarvan meeprofiteren en is het zeker dat het bedrag veel lager uitvalt. Als het het hoogheemraadschap menens is met de circulaire economie, dan moet zij kiezen voor biologische fosfaatverwijdering. Het lineaire denken in terugverdiëntijden past daar niet bij. Zeker op deze schaal moet het schap een voorbeeld stellen. Wat hem betreft moet hier sprake zijn van energieproducerende nieuwbouw. Als dat hier niet kan, dient dat in ieder geval een leidend principe zijn. Onder Ontwikkelingen staat een tekst over de voordeligste economische inschrijvingen. Die uitsluitend monetaire afweging past niet bij de circulaire economie én is niet hetzelfde als een duurzame aanbesteding. De tekst "kan treffen tijdens de uitvoering van het werk" dient te zijn "moet treffen tijdens de uitvoering van het werk".	
--	--

Bomen kappen is geen goed idee. Hij heeft een tegenvoorstel: maak op dit kleine stukje grond een tiny forest. Dat is goed voor de biodiversiteit, het is goed voor de omgeving en het draagt bij aan het neutraliseren van stikstof in dat kwetsbare gebied. Hij begrijpt de argumentatie voor het niet-modulair bouwen in de AWZI niet goed, want modulair bouwen hangt ook samen met de gekozen systemen. Hij vraagt de energieuigste systemen toe te passen. Hij zou graag zien wat dit projectje bijdraagt aan de energieneutraliteit en -productie. Mevrouw <u>Fierens</u> licht toe dat een deel van het krediet is bestemd voor het renoveren van de zuivering. Het andere deel berust op het feit dat zich het afgelopen jaar kansen voordeden en verzoeken zijn gedaan waarop het schap is ingegaan. Over het uitvoeringskrediet zijn enkele vragen gesteld, maar daar kan het overgrote deel van de commissie zich in vinden. Modulair is eigenlijk alleen toepasbaar bij nieuwbouw, niet bij het renoveren van een bestaande zuivering. In de opmerkingen over de zonneweide neemt zij twee lijnen waar. Een aantal leden zegt dat een en ander betaalbaar moet blijven, want het is duur genoeg. Anderen zeggen dat, als de keus tussen chemisch of biologisch voorligt, er niet bedrijfsmatig moet worden gedacht –Rijnland is immers geen bedrijf – en er voor biologisch moet worden gekozen. In de aanbesteding wordt met de vaste term 'duurzaamheid' gewerkt, en met 'energie'. Als het financiële verschil tussen keuzes heel groot is, wordt die voorgelegd aan de VV, en dat is hier het geval. In die lijn ligt ook de economisch voordeligste inschrijving. De keus tussen de zonneweide realiseren of het laten staan van de bomen is een bestuurlijke afweging. Het college heeft zich daarover beraden en legt aldus de keus voor een zonneweide voor. De zonneweide leidt tot 40% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van de bomen. Met de gemeente Nieuwkoop heeft overleg plaatsgevonden over de zonneweide. De gemeente is zelf ook actief bezig met haar klimaatdoelen. Rijnland levert al aquathermie uit de zuivering aan het zwembad en na de geplande uitbreiding van het bedrijventerrein, wordt ook dit terrein aangesloten op dit aquathermie warmtenet. Er blijft iets ruimte voor groen over. Zonnepanelen kunnen ook op daken worden geplaatst, maar dat ligt niet binnen de mogelijkheden van Rijnland. Een zonneweide aanleggen kost € 1 miljoen per hectare. Een deel daarvan wordt als voorbereidingskosten door Rijnland genomen. Liander is de gesprekspartner en het overleg verloopt positief. Mochten zich hindernissen voordoen, dan rapporteert het college dat. De terugverdientijd is lang omdat Rijnland als grootverbruiker een laag bedrag betaalt voor het afnemen van energie. De opbrengst in duurzame energie is groot, en dat weegt voor haar zwaarder. Mevrouw <u>Willemse</u> vraagt of bij de berekening van de terugverdientijd alleen is uitgegaan van de investering in de zonneweide. Of is daar eerst van afgetrokken wat de bomen nu produceren? De heer <u>Faasse</u> herhaalt zijn vraag over de tekst "kan treffen tijdens de uitvoering van het werk" versus "moet treffen tijdens de uitvoering van het werk". In de vergelijking tussen zonneweide en bomen wordt alleen gekeken naar CO₂. Bomen doen heel veel meer: ze vangen stikstof en fijnstof op en zorgen voor waterberging. Dat zit allemaal niet in die 40% reductie. Mevrouw <u>Boomsma</u> hoort dat de keus tussen biologisch of chemisch verwijderen aan de VV wordt voorgelegd omdat het verschil in kosten zo groot is. Zij stelt dat op prijs, maar de keus is onvoldoende onderbouwd. De huidige argumentatie is wat haar betreft te kort door de bocht. De gevolgde lijn is dat het € 700.000 in prijs scheelt en dat de terugverdientijd 75 jaar is. Er wordt niets gezegd over MKI, waarmee het verschil vanuit milieuoogpunt kan worden bepaald. De prestatieladder speelt zeker een rol in de aanbesteding in zijn geheel. De heer <u>Stuurman</u> vraagt in te gaan op zijn procesvraag. Hij suggereert dat de beste keus in fosfaatverwijdering ook aan de markt kan worden overgelaten door in de beoordeling van de aanbestedingen meer punten toe te kennen aan duurzamere oplossingen op dat punt. IMPI-aanbestedingen zijn daar juist voor bedoeld. Zo wordt de markt bij de oplossing betrokken in plaats van dat Rijnland zelf vooraf besluit op grond van eigen ramingen.	
---	--

	Mevrouw <u>Stoop</u> acht het ook van belang om welk soort bomen het gaat. Gaat het om hoogwaardige bomen, of om een elzenbosje? Is het terecht om lineair te koppelen aan chemische fosfaatverwijdering en circulair aan biologische? De heer <u>Stuurman</u> hoorde betogen dat de gemeente Nieuwkoop een zonneweide ook op prijs stelt. Dat doet niet ter zake, want de gemeente is alleen verantwoordelijk voor het verlenen van de vergunning. De heer <u>De Mooij</u> vraagt of andere vormen van energieopwekking zijn overwogen. Als er een windmolen wordt geplaatst, kunnen de bomen blijven staan. Mevrouw <u>Fierens</u> deelt mee dat uit het onderzoek naar het centraliseren van de acht zuiveringen in het Groene Hart is gebleken dat totale centralisatie geen optie is. Nieuwkoop ligt bovendien ver weg en het aanleggen van ondergrondse leidingen is te duur. Daarom wordt met het voorliggende voorstel vooruitgelopen op de formele vaststelling van dat onderzoek. In de aanbesteding kunnen punten worden toegekend aan duurzamere oplossingen voor fosfaatverwijdering. Zij beluistert bij de commissie dat er verschillende opvattingen zijn. Biologisch is duurder en duurt langer. Deze afwegingen moeten nu worden gemaakt om de waterketen binnen het tijdsbestek van tien jaar op orde te brengen. Het college heeft getracht een afgewogen voorstel voor te leggen, waarmee de zuivering op orde wordt gebracht en de energiekant wordt gediend. Zij zal nagaan of toepassing van de MKI tot meer inzicht leidt. De aanbevelingen van de heer Faasse neemt zij graag mee. Het betreft hogere bomen en dus is het geen optie om ze te laten staan en de zonneweide te installeren. Een windmolen middenin het dorp is geen optie. Zij vat samen: De keus tussen chemische of biologische fosfaatverwijdering wordt aan de VV voorgelegd. De keus voor de zonneweide wordt aan de VV voorgelegd. In de ogen van het college is dat de meest effectieve maatregel. Het is efficiënt om deze acties te combineren met de renovatie van de zuivering. Mevrouw <u>Willemse</u> heeft geen antwoord ontvangen op haar vraag in tweede termijn. Zij vraagt daarnaast of er verschillen zijn in de jaarlijkse exploitatiekosten tussen biologische en chemische verwijdering. De heer <u>De Mooij</u> begrijpt de overweging om geen windmolen te plaatsen. De <u>voorzitter</u> verzoekt om de beantwoording van de vragen van mevrouw Willemse schriftelijk af te doen. Hij concludeert dat de commissie adviseert het voorstel te agenderen als besprekingsstuk voor de VV. Mevrouw Fierens doet de toezegging om in een nota van toelichting in te gaan op praktische vragen die in de commissie zijn gesteld.	Nota van toelichting
5.e	Energietransitie Mevrouw <u>Fierens</u> licht toe dat met dit stuk het sluitstuk voorligt van het BOB-proces voor energie. In de RES-procedure is voorlopig dezelfde inhoud meegenomen als die in deze nota staat omschreven. De besluitpunten 1 en 3 zijn identiek. De voorgenomen inbreng in de RES zal in de VV van 24 juni worden voorgelegd; dan kunnen vragen en bedenkingen aan de RES-organisatie worden meegegeven. De heer <u>Revet</u> heeft opmerkingen over het gebruik en de participatie van Rijnland. In bijlage 3 staan belangrijke afwegingskaders en twee belangrijke uitgangspunten beschreven. Met (i) is hij het eens. Het uitgangspunt dat Rijnland niet mag concurreren met marktpartijen is hem te stellig: als wordt gekozen voor het plukken van laaghangend fruit is Rijnland wel een soort ondernemer.	

Mevrouw <u>Boomsma</u> is ingenomen met het resultaat van dit zowel qua inhoud als proces ingewikkelde dossier. Rijnland toont zich proactief en dat heeft zij altijd bepleit. Het geactualiseerde verkoopbeleid komt op dit moment goed van pas. De heer <u>Knapp</u> ziet dat de energieopgave vooral moet worden geklaard in zon, wind en biogas. Aquathermie kan maar een kleine bijdrage leveren; toch wordt daar in de BOB-procedure de meeste aandacht aan besteed. De vraag of Rijnland aan de ambitie kan voldoen om in 2025 energieneutraal te zijn, wordt niet beantwoord. Zijn suggestie is dat eerst wordt nagegaan op welke wijze aan de hoofdpoging kan worden voldaan en dat een separaat voorstel over de mogelijkheden van aquathermie wordt aangeboden. Hij heeft moeite met de gang van zaken in de beeldvormende VV, waarin over aquathermie werd gesteld dat Rijnland op goud zit, maar waar geen harde documentatie is verstrekt over waar het precies om gaat. Op dit besluitvormingsmoment ligt er geen startnotitie waaruit inzichtelijk blijkt wat de gevolgen zijn voor Rijnland als met deze techniek aan de slag wordt gegaan. Straks wordt er een besluit over energie genomen terwijl dat onderwerp naar zijn gevoel amper is aangedaan. De heer <u>Faasse</u> heeft de indruk dat de grote woorden die binnen de RES worden gebezigd in de praktijk nog nauwelijks invulling krijgen. In nieuwe woonwijken wordt het minimale gedaan om aan de normen voor een groene hypotheek te voldoen. Hij is van mening dat het hoogheemraadschap zich niet al te veel in die manier van denken moet laten meeslepen. In de nota lijkt op twee gedachten te worden gehinkt, namelijk enerzijds maatwerk afleveren en anderzijds afwachten wat de maatschappij doet. Water is een maatschappelijk zeer relevant item. Hij is van mening dat aquathermie overlaten aan de markt een gevaarlijke ontwikkeling is. Als dat niet rendabel is, ziet men ervan af of er wordt een niet te controleren systeem ontwikkeld. Zijn voorstel is om met Dunea en andere nutsbedrijven een waterbedrijf op te richten dat de zorg op zich neemt om energie aan het watersysteem te onttrekken en die te leveren. Het schap kan invloed uitoefenen via commissariaten en de directie. Mevrouw <u>Corbey</u> acht de suggestie van de heer Faasse zeer interessant. Zij is het eens met de heer Knapp die voorstelt om een scheiding aan te brengen. Het is een enorme opgave om de doelstelling in energieneutraliteit in 2025 te halen, ook financieel, en daarom is het zaak om het goedkope laaghangende fruit als eerste te plukken. Aan die opgave kan worden voldaan met biogas, zon, wind, thermische energie, afvalwater en energie-efficiëntie. De volgende stap moet ook worden voorbereid, namelijk het winnen van energie uit oppervlaktewater, maar ook zij denkt dat daar op korte termijn niet veel resultaat mee wordt geboekt. Mevrouw <u>Stoop</u> kan zich vinden in het voorstel. Het roept wel vragen op. Is het huidige stroomgebruik van Rijnland volledig groen? In het voorstel wordt ruimte gecreëerd in de discussie of Rijnland energieleverancier wil zijn. Bij gelegenheid zouden er assets kunnen zijn waarvan de opgewekte energie volledig aan derden wordt geleverd. Hoe staat het met die discussie? Het afwegingskader heeft haar instemming. Als door het winnen van energie uit oppervlaktewater het risico op blauwalg of botulisme kan worden verminderd, mag dat een hoge prioriteit krijgen. Dat is nu nog niet eenduidig geregeld. Over het afwegingskader wordt nog niet besloten, met als argument dat er eerst ervaring mee moet worden opgedaan. Wanneer wordt een besluit daarover aan de VV voorgelegd? Mevrouw <u>Boomsma</u> is van mening dat, gezien de opgave, Rijnland ál het fruit moet plukken. De heer <u>De Mooij</u> had een ander stuk verwacht. De suggestie van de heer Faasse is interessant en verdient nadere bestudering. De heer <u>Stuurman</u> begrijpt uit de beantwoording van zijn technische vragen dat het gaat om gehele energieneutraliteit. Moet besluit 2 dan niet worden herzien, waarin staat 'na 2025 projecten energieneutraal uit te voeren'? De ondernemende rol zoals die staat beschreven in het afwegingskader wordt zijn fractie in deze tijd	
---	--

	wat te spannend, omdat zij denkt dat het schap van een koude kermis thuis kan komen. Grote industrieën die zich met energieopwekking bezighouden, schrijven niet meer in op kavels voor windmolens op zee omdat dat niet meer winstgevend is. Zijn fractie roept het college daarom op om niet een te grote ondernemersbroek aan te trekken. In besluit 4 staat dat de VV wordt geconsulteerd zodra dat in beeld komt; hij vraagt om dan de kosten, baten en risico's goed te duiden. Mevrouw <u>Fierens</u> zegt dat het gaat om een complexe transitie van alle waterschappen, alle gemeenten, alle provincies en alle Lianders. Die 'RES-wereld' lijkt op een Poolse landdag. Het bod van Rijnland en andere waterschappen ziet er heel serieus en concreet uit. Het is veel werk om alle procedures op elkaar af te stemmen. Alle mogelijkheden moeten worden aangepakt en er moet worden samengewerkt met andere overheden om de transitie te laten slagen. In de stukken staat vermeld hoeveel energie Rijnland op dit moment gebruikt. De helft daarvan wordt energieneutraal gewonnen en de andere helft, 272 terajoule, moet nog worden gerealiseerd. Er wordt gemikt op 10% besparing (grotendeels binnen het watersysteem), op optimalisering van het biogas (140 terajoule), windenergie, bijvoorbeeld bij Haarlem Waarderpolder en Halfweg (110 terajoule) en er wordt een aanzet gedaan voor aquathermie, omdat daar potentie in zit voor de toekomst. Aquathermie is een nieuwe tak, en het college komt daarmee terug bij de VV. Aquathermie hoort intrinsiek bij de waterschappen, de vraag is groot en beleid ontwikkelen is daarom van groot belang. Een eerste invulling ligt in Nieuwkoop, in de levering aan het zwembad en aan het bedrijventerrein. Er lopen grote onderzoeken, in Valkenburg, in de wijk Hoornes in Katwijk, Alphen aan den Rijn en Leiderdorp. Veel van die projecten starten eind 2024 of begin 2025. De klimaatambitie loopt door tot 2050. Rijnland dient de komende tijd te bepalen welke rollen zij in de energie wil spelen: wil zij alleen vergunninghouder zijn of ook deelnemer in een waterbedrijf? In de VV is vaak gezegd dat het schap geen energieleverancier zou moeten worden, maar de discussie daarover moet nog worden gevoerd. Fungeren als energieleverancier is juridisch mogelijk, blijkt uit onderzoeken van Stowa en de Universiteit van Utrecht. De wetgever is doende om de rol van waterschappen in de energietransitie invulling te geven. Het afwegingskader is een eerste vingeroefening om die rol te definiëren. De bottleneck zit vooral in de vergunningen. De provincie Zuid-Holland is karig met vergunningen omdat zij geen windenergie meer wil, maar de andere overheden zitten er samen in om muren te verzetten of open te breken. De heer <u>Knapp</u> heeft geen bezwaar tegen doorgeleiding als besprekingsstuk. Hij stelt echter vast dat op zijn vragen niet is ingegaan; hij komt daar dan in de VV op terug. De <u>voorzitter</u> concludeert dat de commissie adviseert het voorstel te agenderen als besprekingsstuk voor de VV. Mevrouw Fierens doet de toezegging om in een nota van toelichting in te gaan op praktische vragen die in de commissie zijn gesteld.	Nota van toelichting
6.	Rondvraag De heer <u>Stuurman</u> las in een nieuwsbrief dat de RES-sen in mei moeten zijn vastgesteld. De portefeuillehouder meldde dat de bespreking in de VV in juni plaats zal vinden. Mevrouw <u>Fierens</u> deelt mee dat de planning van de behandeling van RES-sen per regio verschilt. Het college heeft het eerste bod uitgebracht en in juni kan dat in de VV worden besproken en kunnen vragen en bedenkingen worden ingediend. De heer <u>Faasse</u> is tevreden over de voortvarende manier waarop aansluiting is gezocht bij IVN in Citizen Science. Mevrouw <u>Stoop</u> vraagt of voldoende extra beschermingsmiddelen aanwezig zijn voor de medewerkers van de AWZI's. De heer <u>Van der Sande</u> deelt mee dat er op dit moment voldoende beschermingsmiddelen aanwezig zijn, dankzij een actie van de gezamenlijke waterschappen binnen de Unie. Dit blijft een punt van	

	aandacht, want de coronacrisis is nog niet voorbij. De commissieleden bedanken alle medewerkers voor hun inzet om deze vergadering mogelijk te maken.	
7.	Sluiting De <u>voorzitter</u> sluit de vergadering om 15.15 uur.	